

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVII. Ч. 184. Джерсі Сіті, Н. Дж., четвер, 10-го серпня 1939.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 184. Jersey City, N. J., Thursday, August 10, 1939.

VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“ і Bergen 4-0237. — Тел. У. Н. Сокоу: Bergen 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРЕЗИДЕНТ КРИТИКУЄ ВОРОЖИЙ КОНГРЕС

ГАЙД ПАРК (Нью Йорк). — У першій конференції з представниками преси під час своїх вакацій президент Рузвельт виступив з гострим осудом противників своєї законодавчої програми. Він закидав републіканській меншині, зв'язаній з консервативними членами Демократичної Партії, що вони кинули на карту мир світу й добробут Америки.

Президент висказав надію, що коли покажуться злі наслідки діяльності конгресу, коли прийде криза з невтральністю, в мішкальній справі й інших, виборці будуть знати, кому це приписати.

Президент підкреснув, що найнебезпечніша гра, яку заграли конгресові шулери, це обцянка, що три мільйони людей, котрих треба буде позбавити допомоги або допомогової роботи, знайдуть собі працю в приватних підприємствах.

СЕНАТОР БЕРК НЕ ПОГОДЖУЄТЬСЯ З ПРЕЗИДЕНТОМ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Берк виступив проти осягнута перемоги в судовій справі, бо, не зважаючи на відкинення його проекту реорганізації Найвищого Суду Злучених Держав, суди займають тепер ліберальніше становище.

Сенатор Берк, що є речником тої групи Демократичної Партії, що „збунтувалася“ проти президента Рузвельта, каже, що президент не може приписувати собі такої перемоги.

НОВИЙ КАНДИДАТ У КАНДИДАТИ.

ВАШИНГТОН. — Група републіканських сенаторів організувала тут комітет для висунення кандидатури сенатора Стайса Бриджеса з Нью Гемпшира на уряд президента Злучених Держав.

Між ними є самий сенатор Бриджес, котрий обіцяє „обійняти край за свою кандидатуру“. Його менаджер, конгресмен Гокс, каже, що найкраще кандидувати на „програму молоді“. Сенатор Бриджес має 41 рік, конгресмен Гокс 40.

ЗАКИДАЄ ТОТАЛІТАРНИМ ДЕРЖАВАМ, ЩО НЕ ДОПУСКАЮТЬ ДО ЗАМИРЕННЯ.

ВАШИНГТОН. — Генрі Грейді, що став асистентом секретаря стеїту на місце Сейра, котрий став комісаром Філіппінських островів, заявив газетарам по зложенні присяги, що Злучені Держави не потраплять поширити своїх торговельних відносин з тоталітарними державами, поки ці останні не змінять основно своїх економічних засад. Він винував Німеччину й Італію за політику економічної агресивності, через яку, мовляв, не можливо налагодити економічний мир у світі.

ЗА ПОТРЕБУ ЗАХОРОНИ МОЛОДІ.

ДЕНВЕР (Колорадо). — На католицьким добродійним конгресі виступив з промовою Джеймс Джонсон, начальник федеральної в'язниці на острові Алкатрас, і звернув увагу конгресу на потребу подбати за захорону молоді. На його думку, занедбання молоді це головна причина зросту кримінальності серед неї. До цієї акції в першу міру, говорив він, покликані священники, вчителі й робітники суспільної захорони.

ЗАПОВІДАЄ ЗРІСТ ЛЕТНИЦТВА.

ВАШИНГТОН. — Роберт Гінклі, предсідник урядового бюро для цивільного летництва, каже в своєму звіті розвою цього летництва, що в 1941. році Америка буде мати 70,000 вишколених летунів.

В іншому уступі його звіту сказано, що в червні цього року американські летники ліній перевезли 164,578 пасажирів, або 64% більше, ніж у році 1938.

НЕ ЗНАЛИ НОВИХ ПТИЦЬ.

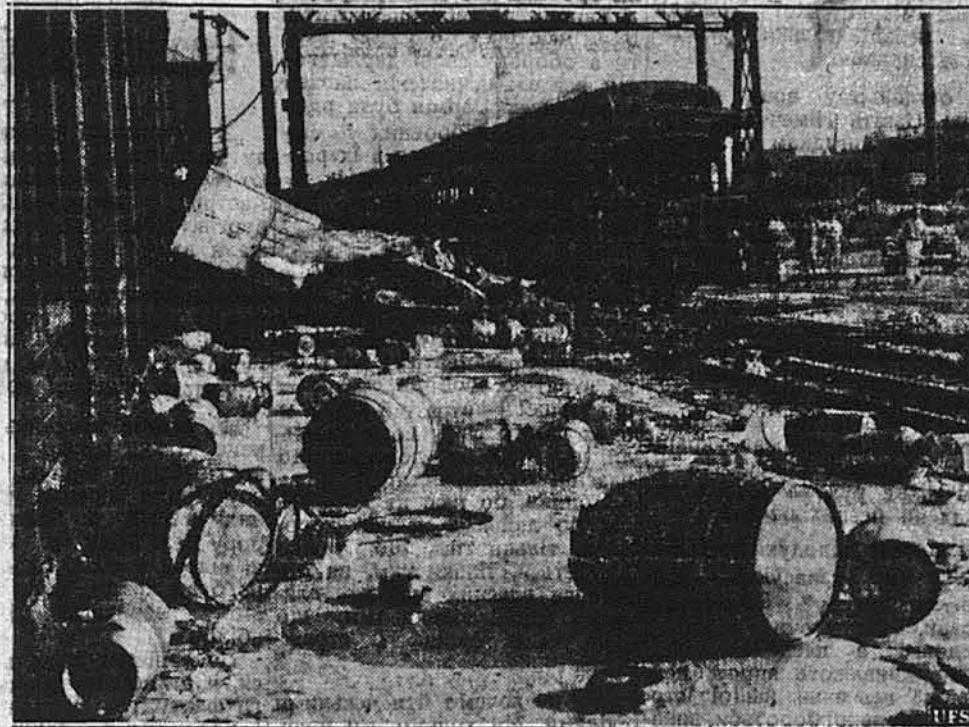
ШКАГО. — Офіційльний орган Музею Філда подає цікаву статтю про клопоти первісних поселенців в Америці з називанням американських птиць. Показується, що вони часто називали птиці, які вони стріли в Америці, назвами птиць, які вони знали в старому краю, і часто називали їх зовсім не властиво, себто прикладали відому назву до птиці, що, хоч у дечому нагадує старокраєву птицю, то на ділі є птицею зовсім іншої породи.

„ВИНА ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ГІТЛЕРА“, КАЖЕ ЧЕРЧИЛ.

НЬЮ ЙОРК. — Англійський політик Черчил говорив у вівторок ввечері на радіовій програмі „Нешенел Бродкестинг Ко.“ в своїй промові про європейську ситуацію, що війна нині залежить виключно від Гітлера: „Як Гітлер не зробить війни, то ніхто інший не зробить“.

УРЯД ПОМАГАЄ ОКОЛИЦЯМ, НАВИШЕНИМ ПОСУХОЮ.

ВАШИНГТОН. — Щоби помогти фермерам в околицях, у котрих панує посуха, департамент рілляництва почав закуплювати ярину виключно від цих фермерів.

ЗАЛІЗНИЧИЙ ВИПАДОК.

У Ст. Луїсі, Мізурі, поїзд що стоїть на шинах, ударив на перехресті „трак“ з молоком. Візник „трака“ втік з легкими задрасненнями, але потерпіли бочки зо сметаною й собка баньок з молком.

ШУКАЮТЬ ДІВЧИНИ, ВКУШЕНОЇ СКАЖЕНОЮ СОБАКОЮ.

Міський комісар здоров'я в Нью Йорку розіслав через газети, радіо й поліцію заклик шукати дівчини, що її покусала мінуслої п'ятиці скажена собака перед домою ч. 56, Елвуд Стр. Лікар каже, що дівчинка мусить негайно дістати лікування Пастера.

ЗАКИДУЄ ПОЛІТИЧНЕ ФАВОРИТУВАННЯ ФАРМЕРІВ.

Артур Голком, професор Гарвардського університету, що приїхав до Іванствану, Іл., дати курс політики в „Нортвестерні Юніверситі“, говорив у своїм виступі, що привілейованою дитиною американської політики є не великий бізнес, а: фермерство. Фермерство саме дістає більше уваги, ніж бізнес, і хоч фермери виносять лише 20 процентів усього населення Злучених Держав, більшість урядової допомоги йде на їх користь.

СЛІДСТВО НАД РОБІТНИЧОЮ РАДОЮ ПІЧНЕТЬСЯ 7. ВЕРЕСНЯ.

Встановлений предсідником палати послів конгресу комітет для розсліду Конгревої Ради Робітничого Відношення пічне своє слідство 7. вересня.

Цєю самою справою хочуть займатися й інші конгресові комітети, а передовсім комітет Даеса й комітет Ла Фолета.

ТАЄМНА ПОЖЕЖА БОЖНИЦІ.

Вночі з 4. на 5. червня вибухла другий раз пожежа в синагозі у Витковцях коло Моравської Острави. Пожежа знищила улажені синагоги та одну вежу. Причини пожежі поліція покищо не устигла.

СИЛЬНИЙ ЗЕМЛЕТРУС.

Кольонія Голд Ковст на західному побережжі Африки була навіщена 23 червня сильними землетрусами. Від землетрусів під розвалищами згинуло 66 осіб.

АРХЕОЛОГІЧНІ РОЗШУКИ ОЛЕКСАНДРА ЦИНКАЛОВСЬКОГО НА ВОЛИНІ.

До Варшави наспіла вістка, що археолог крем'янецького ліцею, заслужений український дослідник волинської старовини, п. Олександр Цинкаловський, перерізав земельні розшуки в с. Бодяки біля Вишнівця на Крем'янецькій, закінчені небуденною знахідкою. На полі селянина Сергія Бондара викопав Цинкаловський кілька дуже цінних малих статуеток у дуже добром стані. На думку археологів знайдені статуетки походять з епохи майже 2,000 років перед народженням Христа. Знайдено їх у глибині 4 метрів. Як здається, цінний здобуток нашого археолога захочуть перевезти до одного з варшавських музеїв.

КАТАСТРОФАЛЬНА ПОЖЕЖА ДРУКАРНІ.

У бретонським місті Сен Бріє вибухла в одній з друкарень велика пожежа, що потягнула за собою катастрофальні наслідки. Підчас рятувкової акції пожежної сторожі вибухло кілька бочек з азотом, яким затруївся начальник пожежної сторожі, 4 члени цієї сторожі і власник друкарні. Даліші чотири особи відвезли до шпиталю у безнадійному стані. Крім того 10 осіб є легше ранені.

БОРІТЬБЯ З ВЕСІЛЛЯМИ В ТУРЕЧЧИНІ.

Ще за життя Кемала Ататюрка почалася в Туреччині боротьба з багатими весіллями, що є традицією на цілому Сході, а які — на думку реформаторів — не дають змоги жити біднішим туркам. Іде тут також про віно або викуп за наречену, що дають дуже великі суми. Справді турецької родини руйнувалися просто на весілля, що тривали по кілька днів і складалися з виставних прийнять. Тепер весільні торжества заборонені. За возом молоді може їхати найбільше п'ять возів. Наречений не може брати подарунків. Весілля може тривати найдовше один день.

СКОРА СПРАВЕДЛИВІСТЬ ЗДИВУВАЛА АМЕРИКАНЦЯ.

До Вінніпегу приїхав 22. червня турист з Мінеаполісу Кенет Кембел. Насамперед пішов до ресторану на перекуску, однакж поки наївся, злодії вкрали з його автомобіля кемеру, два капелюхи і електричну лампу. Кембел вважав за відповідне знайти собі вперед ячілг, а потім пішов на поліцію донести про свою страту. Якж було його здивування, коли на поліції знайшов свої пропалі річі і довідався, що злодії вже арештовані. А сталося це так, що детектив підглянув, як два знайомі злодії пішли щось продавати до крамниці зо старими річами. Він відібрав ті річі і арештував злодіїв. На другий день рано вони оба дістали по два роки.

Американець не міг з дива вийти, що справедливості у Канаді така скоро.

ШВЕДСЬКЕ ВІЙСЬКО ПОМАГАЄ ГАСИТИ ПОЖЕЖУ.

У північній і середній Швеції панують від кількох днів великі спеки, що спричинили пожежі лісів у кількох місцях. На рятунок пожежній сторожі поспішило війсьське. Більша частина шведських полків у постійному поготівлі. При гашенні пожеж бере участь кілька тисяч вояків. Положення в деяких лісах наслідком спеки дуже поважне.

НЕ ВДАЛОСЯ З СЕМОЮ ПАРОЮ ВЛІЗНЯТ.

Пані Лідія Фіфелд, що живе у Потнамі, в стеїт Конетикот, 25. червня дуже здивувалася, бо вже має 6 років близнят, аж тут нараз вродила самого самітнього хлопчика.

ТРАГІЧНІ НАСЛІДКИ ЛЕТАНСЬКОЇ КАТАСТРОФИ.

Німецький військовий літак підчас вправ над містом Гольмгаузен упав на дах одного з домів і спричинив пожежу, що знищила 12 сусідніх домів. Крім трьох членів задоги підчас пожежі згинули три особи, 6 було важко ранених, коло 100 легко ранених.

ДАЛЬША ЗАГРОЗА ПОЧАТВСЬКІЙ ЛАВРІ

ЛЬВІВ. — Після того, як деякі польські часописи заговорили, що треба „ревіндукувати“, чи просто відібрати, українцям їхню стару, історичну Почаївську Лавру, з чудотворним образом Богоматери, відвідав тепер згадану Лавру в асисті куратора Чарнецького польський єпископ Адамський. Крім Почаївської Лаври він відвідав інші українські історичні пам'ятки в Острозі, Межиріччі, Вишнівці і Крем'янці. По відвідинах у католицькій газеті „Житие Католицке“ появилася замітка, де було додано, що єпископ відвідав Лавру, „колиш католицький монастир базиліанів“. Так, як у Совегах перед розстрілом знатних большевиків відбираються ім орден, так у Польщі перед відвіданням, або замкненням, якоїсь української православної церкви поляки називають її „колиш католицькою“. Українські часописи, подаючи цю новинку, додають, що Лавра ніколи не була католицькою. Давно вона була українським православним монастирем, описав українським уніятським, греко-католицьким монастирем василіян, а тепер знов православним монастирем.

ПОЛЬСЬКО-КАТОЛИЦЬКА „МІСІЯ“ НА ВОЛИНІ.

ЛЬВІВ. — Польський часопис на Волині, „Житие Католицке“, в ч. 30. розписав анкету серед дітей на сторінці, присвяченій молоді, в якій спосіб найкраще перетягати православних на католицтво. Вслід за тим помістив „твори“ дітей, як то на їх думку треба це перемогти. Подаючи цю новинку, львівське Діло зазначає: „На волині, як видно, все можливе. Волинь це країна більших можливостей ніж Америка. З біблій знаємо, що в Палестині промовила за ввесь час одна лише Валаамова ослиця. В нас говорять тисячі і ніхто не дивується. Чогож тут дивуватись дитячому „писиспособеню ревіндикаційному“.

74-ТІ РОКОВИНИ УРОДИН ШЕПТИЦЬКОГО.

ЛЬВІВ. — В суботу, 29 липня ц. р., відбулися 74-ті роковини уродин митрополита Андрія Шептицького. В той день відправлено по всіх українських церквах богослуження.

ЄПІСКОП БУЧКО ІДЕ ДО ПОЛУДНЕВОЇ АМЕРИКИ.

ЛЬВІВ. — Єпископ Іван Бучко виїхав у характері апостольського візитатора до Полудневої Америки в цілі візитації тамошніх українських церков. Разом з ним виїхав член ЧСВВ о. Лотоцький.

ПОЛЯКИ НЕ ВМЮТІ ПРИЗНАТИСЯ ДО ПОМИЛКИ.

КАТОВИЦІ. — Катовицька „Польонія“, обговорюючи положення в Югославії і спір між сербами та хорватами, радить сербам: „Признатись до помилки і то труби помилку, системи, витягнути руку до тих, яких названо антидержавниками, довірити уряди тим, яких часом тримано у в'язницях, це дуже неприємно і дуже важко. Але так треба. Зрештою шлях уже промощений, бо якщо нас не заводять пам'ять, то, наприклад, о. Короненц, провідник хорватських католицьких демократів, сидів у в'язниці, а потім став міністром і то внутрішніх справ. Так, треба вміти рішатись на ріжні уступки“, що раз стверджує цей польський часопис, „коли загрожує велика небезпека. Таке це далеке від нас, та часом, у спокійніших хвилях, варто, щоб ми і до чужих пригнулись“, закінчує він.

МАДЯРСЬКІ ПОГРОМИКИ ПРИ РОБОТІ.

УЖГОРОД. — Коли до Ужгорода приїхали бунші українські міністри, д-р Брячайко, д-р Е. Бачинський і д-р М. Долинай, що колись в імені українського уряду Карпатської України їздили до Будапешту на переговори з мадярами, то підмовлене місце мадярське шумовиння привитало їх у готелі „Корона“ камінням і образливими вигукми. Найгірше потерпів Е. Бачинський, що приїхав туди перший. Замітив, що Бачинський москвофіл і ворожо ставився до свідомого українського руху. Та це не врятувало його перед мадярами і мадяранами.

СИЛЬНА ПРОТИПОЛЬСЬКА ПРОПОГАНДА В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН. — В Німеччині цілою парою розвилулась протипольська пропаганда, в якій на адресу Польщі падають погрози, що німці готові стерти Польщу з лиця землі, коли вона буде їх провокувати. Ця пропаганда розвинулась після того, як Гітлер відвідав данцігський нацистичний лідер, Ферестер.

ВЕЛИКІ МАНЕВРИ В АНГЛІ.

ЛОНДОН. — В Англії відбулись великі летунські маневри, в яких брали участь коло 1,300 бойових літаків і коло 1,200 пролетунських батарей. Деякі частини краю в часі маневрів мусили на деякий час гасити світла.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLACHATI:		SUBSCRIPTION RATES:	
Видання щотижня три центи.		Three cents a copy	
One year	\$6.00	One year	\$6.00
Six months	\$3.25	Six months	\$3.25
Three months	\$1.75	Three months	\$1.75
Часо в п'ятницю (з англійською частю):		Friday's issue (with Ukrainian Weekly):	
One year	\$2.00	One year	\$2.00
Six months	\$1.25	Six months	\$1.25
Three months	\$0.75	Three months	\$0.75
В Днях Св. і Загарицею:		Foreign and Jersey City Rates:	
One year	\$9.00	One year	\$9.00
Six months	\$4.75	Six months	\$4.75
Three months	\$2.50	Three months	\$2.50

За оголошення редакції не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Рек. "Свобода": B'Ergen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: B'Ergen 4-1016.
4-0807.

В Канаді ціна за поштові гроші лише за т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОТРІБНИЙ ЗАКОН

Дня 1. серпня ухвалив сенат так званий реєстраційний закон, що дозволяє імігрантам урегулювати своє становище в цьому краю й стати його громадянами. Цей закон був ухвалений палатою вже давніше, бо ще 5. червня, і тому він перейшов до підпису президента, котрий він по вській правдоподібності одержить.

Цей закон відноситься до тих імігрантів, що дісталися до Злучених Держав безправно перед 1. липня 1924. року, та до тих імігрантів, які не мають ніякого офіційного рекорду щодо постійного поселення в Америці. Цей закон надає цим людям право набути сертифікат реєстрації й приступити з ним до набуття громадянства. Досі це право мали лише ті, що прибули до Злучених Держав перед 3. червня 1921. року. Отже новий закон розтягає це право для тих, котрі прибули між тою датою й датою 1. липня 1924. року, а котрі досі, щоправда, не підлягали депортації, але не могли стати громадянами Злучених Держав.

Щоб скористати з нового закону, імігрант (чи імігрантка) має: 1) доказати своє прибуття до Злучених Держав перед 1. липня 1924. року; 2) доказати свій постійний побут у Злучених Державах від часу прибуття; 3) доказати добрий моральний характер; та 4) доказати, що не підпадає депортації.

Як лише президент підпише закон, всі, що хочуть із закону скористати, мають написати або піти особисто до найближчого іміграційного й натуралізаційного бюро або до "Імігрейшен енд Натю-релізейшен Сервіс" у Вашингтоні й дістати формуляр 659. Виповнивши його уважно, мають його віддати до бюро, звідки його дістали. Як він буде потверджений урядом, то імігрант уже буде вважатися зареєстрованим і йому видадуть "сертифікат оф реджістрі", на основі котрого йому можна буде видати сертифікат прибуття й він може стати громадянином. На випадок виїзду з Америки він буде мати право дістати сертифікат повороту. Оплата за реєстрацію виносить 10 доларів.

Скільки людей скористає з цього нового закону, наперед не знати. Припускають, що буде їх сотні тисяч. Є він без сумніву справедливий, бо усуває багато важливих перешкод для людей, які часто зовсім у цьому не знайшлися, що знайшлися у важкому положенні перед американським законом. Імігранти добивалися такого закону. Як він дістане підпис президента, вони повинні з нього вповні й без вагань скористати.

СКИГЛІННЯ МАЛОДУХІВ

Після упадку Карпатської України частину нашого громадянства охопила зневіра. В українському громадянстві та в українській пресі почали говорити про "дисконіктур", себто про дуже несприятливий для української справи збіг обставин (в протилежність до "коніктур", що малаб визначати сприятливий збіг обставин). Маловіри твердять, що українська справа зайшла в мертвий кут, і що її не підпає ані одна велика держава, і навіть Німеччина, що на неї всілякі малодухи поклали стільки своїх надій та сподівань, виявила підчас карпатської трагедії своє незацікавлення українською справою.

В останньому вони мають рацію. Навіть Німеччина, всупереч усім вигадкам та наклепам усюх людців, що хотіли представити ввесь український рух як якусь "німецьку вигадку", не виступила в оборону Карпатської України й віддала її на поталу ворогам. Але що з того? Чи дає це ствердження право говорити про "безнадійний стан української справи"? Чи можна й справді думати, що оте зовнішнє й тимчасове незацікавлення великих держав українською справою присуджує український рух на якийсь занепад чи безвихідність?

Українські малодухи, оті нікчемі, що галасують про "дисконіктур" української справи, вживаючи залюбки предове й паскудне чуже слово, виявляють впрост неймовірне незнання нашої історії визвольної боротьби, виявляють повне невігластво дивитися на речі в історичній перспективі й бачити їх у глибокій дійсності без усіх прикрас партійної заплісненості чи богузної малодушності. В противному разі вони й самі ствердилиб казковий поступ української свідомості та націоналістичної завзятості, що його виявляють саме тепер українські народні маси як на всіх українських землях під заїмцями, та, і за кордонами, в еміграційному розсіянні. Ніколи ще широкі українські народні маси не горіли так бажанням української державності; ніколи ще вони не виявляли такого зрозуміння її необхідності для кожного члена великої української родини; ніколи ще вони не виявляли такої готовності до жертв як саме тепер, коли, на думку малодухів, українська справа набрала безнадійного вигляду, а, на нашу думку, коли вона саме зробила величезний крок до своєї святої мети. В наших часах великих політичних заверюх, в наших часах найбільш неможливих змін у міждержавних відносинах, тільки оцей націоналістичний запал українських народних мас і має значіння, тільки ота готовність, широкого українського загалу піти на найбільші жертви, щоб тільки досягнути свободи українського народу, щоб він сам міг господарювати в своїй власній хаті, і може вирішити

тивно долю української державності. Погляньте на долю Чехословаччини: що з того, що чехословацька справа мала з собою зацікавлення великих держав, які не тільки збудували чехам державу, але й дали їм на послуги ще й інші народи? Здобувши собі державу з казковою легкістю, чехи зтакою самою легкістю — навіть без одного стрілу! — її утратили. Вони навіть не подумали свого часу привязати до справи своєї державності ті народи (в тому й українців), що знайшлися під спільним дахом. Навпаки, вони зробили все можливе, щоб ті народи до себе неохотити. Вони навіть не подумали жити в оборону своєї державності всі оті нечисленні запаси зброї (чеська армія була одна з найкраще озброєних у світі), що знаходилися в їх розпорядженні. Вони не вміли цінити своєї державності, що їм занадто легко дісталась, і тому її втратили. Вони занадто поклалися на силу й заперення тих, що їм ту державність збудували, і жорстоко за що свою легкомудрість заплатили. Заплатили не тільки втратою свободи, але й — що гірше! — втратою честі. В очах цілого світу вони виявили, що вони не доследи до власної державності, бо її не борошили, бо нею не дорожили, бо людська натура дорожить тільки тим, що тяжко дістається; тільки тим, на що вживає власних зусиль, власного труда, тільки тим, що коштувало терпіння і страждань.

Ми не хочемо йти чеськими слідами. Ми хочемо, ми прагнемо української державності. Українська державність зробилася метою цілого життя вже багатьох українців, і вони знають, що здобути її — а головне втримати — вони зможуть тільки шляхом збудови власних сил українського народу. Великий український народ хоронить у собі непереможні сили; частина їх уже в русі, але частина ще залишається похованою під порохом і попелом, що залишили нам століття поневолення.

Ще двацять років тому порох і попел вкривали густим шаром усю територію України від Кавказу по Поппрад. Тільки денеді, то найбільше в Галичині, билими живі воїники, що засвідчували про придушений вогонь національної свідомості. Але за ці двацять років переведено козальську, неймовірну роботу; окремі воїники позивалися в багатьох місцях в одне величезне яскраве полум'я, що нищить і перепалює до решти воржі перепони.

Події Карпатської України були тільки вибухом отого святого вогню національного завзяття. Ще двацять років тому там була мертва пустеля. Ще десять років тому гетьман Скоропадський продав цю частину української національної території, мадярам, як непотрібне старе шмаття. Але праця українського націоналізму не могла оминути й цього

закутка української соборної території, і от прийшов час, і мертва пустеля заговорила живим українською мовою, заспівала стоголосим українськими гімнами, заросла срібно-зеленою землею ширіою українською кровю. І ті самі гетьманці, що ще десять років тому відкидали Карпатську Україну як непотрібне шмаття, шукають уже — але як завжди, мильними дорогами! — винуватків утрати державності Карпатської України. Цікомо ясно, що тих винуватків вони знаходять не в мадярах, яким самі підторгували свого часу Карпатську Україну, а в... українських націоналістах, що організували Січ та намагалися боронити

беззбройні — не так саму Карпатську Україну (що було неможливе), як славу українського імені, що їм цілком добре вдалося.

Алеж і в цьому — подумайте! — який поступ! Навіть такі політичні спекулянти, як скоропадчуки, поволі, огризавшись, опинаються та запаскуджуючи повітря, всеж стають на шлях української соборності! І їм, бачиться, вже болять доля Карпатської України! Багато в тому удаваному болю брехні. Але багато й примусу, того непереможного примусу, що ним пробууджений український народ же не всіх своїх блудних синів на поклін українській ідеї.

Евген Онацький, Рим.

Країна графів і селянської нужди

"З мадярської точки погляду найбільшим злочинним було відділення Мадярщини від Австрії і дотронизація Габсбургів. Доки Габсбурги держали владу над тим краєм, так довго мадяри користали з добродійств цивілізації. Коли вони відійшли, протерлась тонка поволока західної культури й уступила місце інстинктам азійської крові".

Це сказав некийсь чужинець, тільки маляр з крові й кости, Одеон Бенічі, міністер внутрішніх справ в уряді "білих" в 1919 р. Жакіття телору Белі Куна в Мадярщині відомі в цілій Європі. Але не було краще, коли йому на зміну вернувся до влади "білий".

Ця азійська кров є, здається, найбільшою причиною того факту, що Мадярщина, хоч і положена в осередку Європи, йде в своїм розвитку відмінними шляхами від європейських. Її політичний устрій, це своєрідна диктатура в стилі якогось освіченого абсолютизму, тільки зверху прикрита поволокою європейського парламентаризму. Її суспільний лад це закорінені феодальні середньовічного духа, який давав тому устроєві в минулих століттях сенс і життя, тому цей лад дає нинішньому суспільству нестерпний тягаром дев'ять десятих населення. Мадярщина: немов застигла у своїм розвитку на порозі 20. століття. Коли в Європі всі краї в останніх десятиліттях перейшли глибокої еволюції суспільної й політичної, одинока Мадярщина закліпалась у своїм феодальні, а всі поволієнні спроби реформ розбивались на нічмі.

Всюди в Європі прийшли до голосу, "нижчі" верстви і перебрали в свої руки керму політичного життя. В Мадярщині до нині панує всевадно замкнена герметично в собі каста графів і вищої аристократії. Коли в 1919 р. вибухнула демократично-ліберальна революція, на її чолі став граф Каролі, який до такої міри не дуже надавався. "В Мадярщині граф є потрібний навіть при переведенні демократичної революції, а Каролі був одиноким аристократом, що до того надавався" — так висловився закордонному жур-

налістові кілька літ пізніше одні з радикальних діячів, організатор тієї революції. Цікаво зазначити, що за тогож Каролі один з провідників урядової пропаганди, жид Гаспар, уложив і почав поширювати клич "нем, нем, сога" (ні, ні, ніколи), що стало пізніше гаслом мадярського націоналізму.

Земельна реформа є в історії століття пекучою справою внутрішнього життя Мадярщини. Ще в половині минулого віку казав Франц Дак, провідник мадярських лібералів: "Наша влада віддала 70 тисячам шляхти чотири п'яті всієї землі, а тимчасом сім мільйонів селян не має ані п'яди землі". В 1914 р. третя часть всієї землі (звись 6 мільйонів на всіх 20 мільйонів гектарів) була власністю двох тисяч аристократів. Сім мільйонів безземельних і малоземельних селян кипіло страшним обуренням. Ця маса не мала ніякого політичного значіння, бо тотальний терор, невідступний товариш кожних мадярських виборів, дозволяв тим мільйонам масам вибрати тільки 2—3 представників своєї класи. Пів мільйона робітників у 1914 р. мало в парламенті більше заступників, ніж 7 мільйонів селян. Коли на поверхні політичного життя виринув талановитий хлопський провідник Ахім і була надія, що його енергія й хист піднімуть селянські низи до боротьби за свої права, то небагом Ахім згинув від куль трьох братів Чілінські, снів великого землевласника. З його смертю завершився і визвольний рух низів.

По війні соціальна структура залишилась незмінною, а господарська криза погіршила долю селянської маси і ще більше загострила питання земельної реформи. Мимо цього ніяка політична група не спромоглась відважно поставити це питання. Панівна каста боїться реформи, бо це підтягло би її політичне значіння. Щоби розладувати реформістичний гін, звернуто увагу загалу на жидівську проблему і справу ревіндикації втрачених у війні територій. Вибори, що відбулись перед кількома днями, принесли чергову невдачу групі дрібних селян. Видно й новий пар-

лямент не наставлений на реформи.

Але цієї справи не дається вже більше відкладати. Мадярщина знайшла в цих днях на історичному закутку. Бій Німеччини за опанування Мадярщини скінчиться вже в найближчому часі, а про його вислід не може бути сумніву. Досі ще правлячі круги опираються німецькому натискові. На перший погляд такий опір незрозумілий, бож мадяри в спілці з німцями можуть тільки виграти в закордонній ділянці.

Діло одначе в тому, що німецькі впливи не обмежились би підпорядкуванням одної тільки закордонної політики. Промова міністра Чакія в Шопрон, в котрій він виступив проти "невідповідальних (німецьких) елементів", що мішаються насом не тактовно й легкодушно у внутрішнє життя мадярської держави", є доказом, що ті впливи не обмежились би ділянкою закордонної політики. Підпорядкування Мадярщини Гітлерівській Німеччині потягне за собою неминучі глибокі перемінні також у соціальній структурі. Тому так довго опирається німецькому натискові каста графів і аристократів. У Будапешті мусять знати про те, як Гітлер загрозив, що відкине німецькі легіони з Еспанії, коли ген. Франко відтягав з суспільними реформами, "бо німецькі жовніри не будуть проливати своєї крові на те, щоб великі земельні власники дальше визискували еспанських селян". — ("Новий Час").

М. Д.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ВЕЛИКИЙ ГЕТЬМАН

Історичний роман. Написав Федір Луко. Літературна бібліотека "Української культури" ч. 1. Видавництво "Українська культура". Львів. Ілюстрації М. Бутковича. 3 друкарні Лавоцького Т-ва ім. Шевченка у Львові. Книжка великої 8-ки, стор 239. Це перший том повісті, що має назву "Між Сиділею й Харіодою".

СМІСТ: Серед пенатів (має 13 розділів). На гетьманському бенкеті (8 розділів). Дялько й небаб (5 розділів). Орепа не ловить мух (17 розділів). В тексті 6 мільйонів на цілу сторінку. На задній обгорті читаємо отсі слова: "На вичнені подій минулого сталимо свої характери й кумеді шляхи до кращого майбутнього. Юнація не видання. У пам'яті 250-літ (1687—1937) обрання на гетьманство нашого найбільшого державника, Його Милості гетьмана Івана Мазепи. Хай ця ювілейна книжка дійде до рук кожного українця!"

Книжка написана з великим розмахом. У ній багато різних історичних документів і описів різних подій на гетьманському дворі. Добре змальований характер Мазепи і його тонка політика.

Ціна \$1.75.

Замовляйте в "Свободі":

"SVOBODA"
P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

З БОЇВ ЗА КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ

(4)

Між піснями професори Голода, Невріле й Матвієнко викликають у хлопців хоробрість, настрий, а також пояснюють значіння бою, охорони, офіційних і т. д. Були теж вислані зв'язкові на роверах, щоб розвідати ситуацію на фронті. Коло 10. год. вертаються і годосять, що частини чеського війська відступають. На цю вістку учень-командант Козичар видає наказ бути на поготіві до бою. Хлопці з бойовим запалом домагаються зброї. Приходять вісті, що хустська Січ приходить у напрямі Севлюша на фронт та несе семінаристів зброю. Цю вістку затівають хлопці з ентузіазмом. Надходять вісті, що мадярські терористи з регулярною армією займають пограничні села Фанчково, Тростник і Олешник. Резерва чеського війська падає все військове майно на волю відходити у напрямі Хуста. Це робить погане вражіння на населення, яке з огірченням слідить за втікаючими

Ковача, Голоти, Козичаря. Поручник Чучка з наказу командира лишився в Севлюші з вище наведеною 20-кою, щоби боронити втікаючі цивільні особи. Чеське військо відступало в напрямі Хуста пів до другої год, мадяри заняли Севлюш у 2. год. по обіді. З уступаючих двацятьох Січовиків з Севлюша один на місці поляг, решта 19 уступила в напрямі Великої Копані. При відступі дістав зв'язковий від команданта Ковача наказ, щоб забезпечитись на горішнім кінці Копані, щоби боронити мадярський наступ на дальшу територію.

Неозброєна частина семінарів 130 людей під проводом проф. Я. Голоти в год. 12:45 подалась взад у напрямі Копані, щоби, здобувши зброю від уступаючих частин чеської армії, залізти на відповідні місця та приготовитись до прийняття мадярських бандитів. Хлопці не сідали, не обідали, вбрані у панталонах, в півчеревниках, дощ до снігом, метелиця, але настрий був бадьорий, співаля пісні бойові. З другої сторони Севлюша чути вистріли з крісів, скорострілів та гармат. По дорозі з

Севлюша до Великої Копані переїжджають біля нас відступаючі частини чеського війська у військових тягарових автах, возах прискореним маршем. Чехи наміхались з хлопців, закидаючи їм різні українські кличі в іронічних значіннях.

У великій Копані ціле село по боках головної дороги зослізалося в очі провідати наших фронтівиків. Так уступаючи, перед Копанею підходять до стації біля двох кілометрів від села Копані.

Тут затримують і роззброюють чеські військові частини. Рядовики (вояки-чехи) не хотять видавати зброї, та мало що не дійшло до зудару з нашими. Та на наказ прибулого чеського підполковника (вмів по українськи) віддають зброю: кріси, набой, кілька тяжких скорострілів, кілька легких, ручних гранат, яких не багато брали, бо не знають з ними обходитись. Приходять три вагони моторового поїзду, які всідають хлопці з зброєю. Чеське військо відійшло. Кілька з них воляж-українців ідуть з нашими Січовиками на фронт. Хлопці вже мали також

військові плащі, шоломи і т. д. Моторовий поїзд відходить у напрямі Королева над Тисою. Хлопці співають. Решту зброї відправлено до Хуста, до владної будови. На стації залишився командант Ковач з 4 жумами. В Королеві хлопці всідають і пригтовляються прийняти мадярів. Одна частина з хлопців відходить у напрямі Горбків під командування Яніна Кришка. Ті хлопці перед селом відпочивають та підчас відпочинку бачать, що з гори сходять група людей, яких не пізнати. Люди за якийсь час повертаються і зникають за горою. Вислані розвідники в село приносять вістку, що це були мадярські терористи, які відійшли в напрямі Королева.

Командант видає наказ, щоб через гори наші відступили до Кривої. Однак семінаристи відповіли, що вони не йдуть нікуди, але тут чекають на мадярів. Командант Кришка з кількома цивільними Січовиками відійшов. Один із Січовиків, який був у цій групі, котра відступала на Криву, оповідає, що як вони віддалились щось

три кілометри від семінаристів, які залишилися, почули вистріли. Вістка про тіх семінаристів не прийшла. (Що з ними сталося, подаю на кінці цього зізнання, довадившись від одного селянина. — Прим. Шинкаренка).

Тимчасом решта, що були в Королеві, як висіли з моторів, були розділені по квартирах. Одначе спати з хлопців ніхто думати й не міг, бо цілий час було чути бойовий гомін з-за сторони Севлюша. Тимчасом на копанській стації докінчував роззброювати чехів пор. Чучка з 15-ма Січовиками.

Пам'ятний четвер, 16. березня 1939.

В Королеві одержали ми наказ з Хуста відступити за Тису, за міст. Одначе це не обійшлося без страт. Бо в середі вечора так були розділені Січовики й семінаристи, що одна частина рано не була повідомлена, що є приказ відступити за міст і наступаючі мадяри в завзятому бою їх перемогли й повбивали всіх.

Тимчасом у год. 10. розгорівся на королівській відтин-

ку завзятий бій. При допоміг вереських Січовиків вдалось мадярів два рази відбити, так, що до пів до другої пополудні мадяри нічого не могли зробити. Тимчасом мадяри звернули всю силу на копанський відтинок. Заговорили знову всі роди зброї, а також літаків. Тимчасом чехи, умовлені з мадярами, дали з Хуста дві гарматні вистріли, що Хуст уже випорожнений чеським військом та що мадяри можуть вільно йти боками йти на Хуст. Бій був завзятий та рішав його мадярський літак, який немілодеросно косив наші ряди, а був яких 100 метрів високо. Почався загальний відступ до Хуста. Тим відтинком фронту командував поручник Чучка. Його адютантом був асп. Зварич. Відступ перебрав проф. Голода. Та відступати було годі, бо мадяри з правого крила вже майже вдерлися на заді; та врятувала нас одна сотня, котра прийшла з Хуста на поміч під команду проф. Голоти. Поручник Чучка також чудом урятувався.

(Дальше буде).

• 3 ДНЯ •

ЯК ВОНИ РОЗУМІЮТЬ „МИР“.

У „Нью Йорк Таймс“ з 3. серпня ц. р. знаходимо таку новинку:

„Лондон, 2. серпня. — Уряд стратив у нинішніх додаткових виборах в Брекони і Реднор один парламентарний мандат на користь Партії Праці. В. Ф. Джексон, лейборит, побив консервативиста Р. Генінга Філіппса 2,636 голосами. В. Джексон, по переліченні голосів, сказав: Я несу з собою для прем'єра Чеймберліна домагання від незалежно думуючих людей з Брекони і Реднора, що вони хочуть більше рішучості в заграничній політиці і що вони вірять, що час прийшов, щоб створити безпролончно „мировий фронт націй“.

ХОЧУТЬ РІШУЧОСТИ.

Англійські соціалісти, сформовані в Партії Праці, вже від довгого часу гостро критикують Чеймберліна, що він залагідно поступає з диктаторами і що їм уступає. По Мінхені вони йому мало що не зривали голови. Що Чеймберліни мусить уступати, бо інакше втопить край у війні, англійські соціалісти байдуже. Коли треба, вони готові на війну. А все це в ім'я „миру“. Для миру треба творити „мирний фронт“ і тим мирним фронтом ударити по противній стороні, так, щоб через потоки крові і мільйони трупів знов забезпечити собі мир.

ЯКБИ НАШІ СОЦІАЛІСТИ ТАК РОЗУМІЛИ МИР.

Порівнявши те, що думають англійські соціалісти про мир, із тим, що думають наші, побачимо величезну різницю. Англієць думає про мир для свого народу; мир, отриманий з користю. Коли хтось той корисний мир скаламучує, то в його ім'я англійський соціаліст перемінюється у крайнього мілітариста. І то такого, що зажене в кут консервативіста Чеймберліна.

Зате наші соціалісти під миром розуміють мир за всяку ціну, серед усяких відносин, навіть за шкодою для свого народу. Наші соціалісти не люблять проливу крові, втрати людського життя, без огляду на це, чие це життя. Перші є за мир з політичних причин і готові його оборонити проливом крові; наші є за мир із гуманітарних причин, уважаючи його безастережно кращим, ніж якийсь-будь пролив крові.

ЧОМУ ВОНИ БЕЗЗАСТЕРЕЖНО ЗА МИР?

Якби наші соціалісти не були беззастережно за мир, а обороняли його лиш тоді, коли він корисний нашому народові, то вони, подібно як англійські соціалісти, мусіли б ніні стати крайніми українськими мілітаристами. Бо положення наше тяжке, нарід поконианий ворогами, мусить зводити тяжку боротьбу, щоб визволитися з ярма, мусить проливати кров.

ЗАОЩАДЖУВАННЯ ПРОЛИВУ КРОВІ?

Нині на наших землях умирає з руки наїзників більше людей, ніж умирало в часі визвольної боротьби.

Большевики виморили голодом поверх п'ять мільйонів людей. Щонайменше мільйон вистріляли впродовж своєї кривавої господарки. А пару мільйонів людей вислали на заслання. Внаслідок того українське населення стоїть майже на місці, хоч плідність українського народу найвища в Європі. Населення Польщі від 1921 року до нині зросло на сім мільйонів мешканців. Українці під Советами, беручи пересічний дво-відсотковий приріст за 20 літ, повинні були зрости на 12 мільйонів. А де вони? В отвертому бою згинувлаб одна десятина того, що гине потайки в большевицькій неволі.

Багато українців гинуть також під польським й іншими займанщинами.

МИР ІЗ ЗАСТЕРЕЖЕННЯМ.

Культурні народи, без огляду на свою миролюбність, трактують мир із застереженням. Вони не кажуть „мир за всяку ціну“, тільки „мир серед дааних обставин“. Коли дані обставини покажуть, що мир працює на шкоду для їхнього народу, вони є проти миру; вони тоді за війну в ім'я їхнього миру.

Не диво, що політичні партії чужих народів скоріше з собою зговоряться, ніж наші. Бо хоч вони говорять різно, то все мають на увазі одну ціль: добро свого власного народу.

ЗГІДЛИВІСТЬ АНГЛІЙЦІВ.

Журналістка Ен МекКормик недавно писала, що англійці вміють висказувати різними словами той самий зміст. Вона казала, що не різнилися між собою навіть два англійські міністри, Чеймберлін і Інскіп, коли недавно перший у парламенті сказав: „можлива війна, тому треба добре зброїтись“; а другий перед слухачами в Шотландії сказав: „війна неможлива, бо ми добре зброїтись“. Оба вони сказали те саме, бо оба натискали зброєння і від нього робили залежним мир.

Зате серед українців можна почути однакові фрази, як ось „єдність“. Алеж який відмінний зміст вкладає у те слово кожна група.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

В „Свободі“ з 7. серпня ц. р. на четвертій сторінці поміщена фотографія молодого українського професіоналіста, Михайла Лісогіра, якого через помилку підписано Ілько.

ДВАЦЯТИЛІТНЯ ПОВІСТЬ.

Один із японських щоденників у Токіо друкує повість, яка тягнеться вже від 20 літ. Дотепер видруковано понад 7,500 підвалів. Перший автор цієї повісті помер перед шістьма роками, а продовження пише його син. За цей час померло теж багато читачів цієї повісті, не докінчивши її читати, і прибуло багато нових, що не знають більше, як половину повісті, проте вони з зацікавленням читають її продовження. Східні замишування до довгих оповідань вимагають очевидячки східної терпеливості.

ПІД ПРАПОРІ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Історичне оповідання. Написав І. П. Гориньський. З передмовою Михайла Голубця. Видавництво „Українська бібліотека“. Накладом Івана Тиктора, Львів. Ст. 127. Книжка має 20 розділів.

У цій оповіданні розповідається про різні пригоди двох українських студентів у Львові, що вибрався на вищі науки до Києва й опинився у війську Хмельницького. Тут описані докладно подвиги полк. Семена Височана, що був провідником українських повстанців у Галичині.

Ціна (в оправі) 75 цт.

Замовляйте в книгарні „Свободи“.

“Svoboda”
P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

ЯК ПРИЙШЛО ДО ВИРІШАЛЬНОГО ПОВСТАННЯ ПРОТИ ПОЛЬЩІ ЗА БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Відомий український історичний повістяр
АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ
малює цю цікаву добу
В СВОЇЙ ПОВІСТІ ПІД ЗАГОЛОВКОМ

ПЕРЕД ЗРИВОМ

Повість починається відданням 14-літнього Богдана Хмельницького, сина Михайла Хмельницького, до єзуїтського ліцею у Львові, та доведена до моменту, коли нещасливий сусід-лях розбив сім'ю й родинне життя Богдана Хмельницького й коли Хмельницький рішається шукати помсти за свої особисті кривди, напразляючи кривди ворогів супроти всього українського народу. Читач пізнає всі визначні дієві особи, що грали чільну роль у великих переворотках тих часів, що остаточно змінили зовсім історію східної Європи.

З портретом автора й передмовою.
ЦІНА 50 ЦЕНТИВ.

Замовляйте:
“SVOBODA”
81-88 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

POLES AND UKRAINIANS

To the Editor of The Post—Sir: Within the last few days the American news agencies have reported that an intensive roundup of Ukrainians in Poland is under way. This is in connection with an alleged discovery of an espionage plot backed by Germany. The United Press put those arrested in eastern Galicia at 40 and the Transradio News reported the evening of August 1 that 600 were seized. The dispatches, conveying the announcement made by the Polish government, implied that the arrests were made on the charge of espionage for Germany. Among others it was reported that the chief editor of the Ukrainian daily in Lvov, Dilo, was also arrested and his newspaper confiscated. The Washington Post also published an item entitled “Poles Arrest Ukrainian Nazis.” I believe the situation requires some explanation.

Facing the menace of the German power, Poland is in a precarious situation. Not only is she in danger of invasion by Germany, but she is also undermined by her own internal troubles which slowly develop to a catastrophic stage. Her odds are growing as the tide of national movements of her minorities, amounting to slightly less than half of her entire population, is rising under the spell of general European situation, and especially under the pressure of the increased oppressive tactics of the Polish government. Of course the foremost minority group are the Ukrainians. It is therefore most natural that the Poles, to conceal their perilous internal situation, should call the newly seized Ukrainians “Nazis” or even “Nazi spies.” Are those Ukrainians Nazi spies? Of course not. They are no more Nazis than the Poles themselves. Everybody knows that and the Poles know it best.

EUGENE SKOTZKO,
Director of the Ukrainian Bureau,
Washington, Aug. 2, 1939.
(The Washington Post: Monday, August 7, 1939.)

NATIONAL SOCIETY IS ORGANIZED BY UKRAINIAN GROUP

By VYLLA POE WILSON

A new national society was organized in Washington last night when the Ukrainian-American Society was formed at a meeting in the Y.W.C.A. Administration Building.

The activities of the new group are to center around cultural programs, good fellowship and friendly relations with other social groups.

At last night's meeting Gregory Shlopak was elected president. He had had much to do with calling together of the group, and all present pledged him faithful support and cooperation.

Other officers were chosen as follows: Walter Patrick, secretary; Theodore Carpin, treasurer, and John Wasko, sponsor.

Committee Heads Are Named

Mrs. Julia Carpin will be in charge of publicity, while Miss Marusia will head the chorus committee.

Plans are being made for several special meetings to take place in the fall.

Although the Ukrainians are newcomers for the most part, in Washington they have entered wholeheartedly into the social and cultural life of the city.

Last night President Shlopak announced that a cappella chorus is being formed which will participate in the Y.W.C.A. fall folk festival.

Miss Marusia Kissel, who has appeared in many concerts and on radio

and has toured through the East with a chorus of 30, will have charge of the organization affairs of the new chorus.

A list of committee chairmen will be made public in a short time. Speaking of the Ukrainians, President Shlopak said last night:

“The Ukrainians are a high-spirited gifted people, with a nature as wide and vast as the steppes of their birthplace. Their men are strong and stalwart, their women robust and beautiful and their country the richest in the world.”

Will to Survive Preserves Race

“Courage, wisdom and an indomitable will to survive characterize the Ukrainian people and preserves them from oblivion and gives them strength to continue their noble struggle for national independence. Never in peace, always in war, the rebellious Ukrainian soul has lived on, gathering through the years a rich treasury of tradition, history and song.

“Today their cherished traditions are valuable contributions toward our American culture—which is a new thing, created out of the many peoples that make up our great nation.”

(Times-Herald, Washington, D. C., Friday, August 4, 1939.)

НА РОЗПУТТІ

Історія одної родини. Написав Р. Д. Савчак. З передмовою Л. Нигрицького. Ст. 128. Видавництво „Українська бібліотека“. Видавель Іван Тиктор, Львів.

Оповідання одного адвоката, що через помилкове виховання не вдалося йому діти.

Ціна 50 центів.
Замовляйте в „Свободі“:
“Svoboda”
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

Йому можна.

Приходить до коршми жид і ендек.

— Я попрошене две вудкі.

Ендек зміряв іронічно жиди й каже:

— А мене два вудкі.

Жид подивився на ендека, збентежився, а потім усміхається й самопевно каже:

— Ни-ни! За моє пенендзи мене можна сен помилиць.

РАДІОВІ ПРОГРАМИ

Українська Торговельна РАДІО ПРОГРАМА надіється кожної суботи в години 3:30 пополудні, зо Стації W.H.O.M. Анонсер — Евр. Жуковський. Зарядниця Торгов. Інтересів Руза Красновська.

Ф. Гунтен.

ПРОФЕСІЯ

„Поважаний Пане!
„Пригадуєте собі без сумніву, що вчора на Королівському майдані Ви в простацький спосіб наговорили мені дурниць, ще й чинно зневажили. На щастя, я заволодів своїми нервами й не відплатився Вам у тій самій мірі. Ви мабуть усвідомлюєте собі, які наслідки може потягнути за собою ця словна й чинна напад на невинну людину. Як людина чести я мусів би, очевидно, визвати Вас до двобою або подати на Вас скаргу до суду, щоб зреагіблівуватися у прилюдній опінії. Одначе тому, що я по своїй вдачі людина згідлива й не люблю зайвого розголосу, я готовий відступити від двобою й скарги та полагати справу з Вами мирним способом. А саме, пропоную як вирівняння, щоб Ви зложили на місцеву бідноту 50 марок, покликуючись на мою образу.

„При цьому дозволю собі додати, що сам, на жаль, належу до місцевої бідноти. Якщо отже бажаєте уникнути окружної тяганини й звязаних із нею коштів, прошу що суму скласти безпосередньо на мої руки.

„Прийміть вислови моєї справжньої пошани

„Севастіян Ліонель“.

Я прочитав цей лист один раз, опісля вдруге й утретє. Ця людина або помилилась щодо адреси або божевільна. Ніколи нікого я не зневажав чинно на Королівському майдані. Від років я взагалі нікого не зневажав, цілком вийшов із вправи...

Найкраще буде, як цього пана попрошу до себе, — ривш я врешті, — непорозуміння певно виясниться.

Він прийшов точно. Не сам, але в товаристві свідка. Пан Ліонель зробив на мене фатальне враження. Виглядав як маріонетка на відпустці з театру, що за годину знову повисне на мотузці між реквізитами.

Тільки станув у порозі, окинув мене вбивчим поглядом і вигукнув:

— Так, це ви.

— Хтож я такий, мій пане? — спитав я здивований.

— Людина, що мене чинно зневажила.

— Дурниці, пане Ліонель! За хвилину все виясниться. Передвчора я взагалі не був на Королівському майдані й не бачив вас ніколи в житті, а передусім ніколи вас не зневажав.

Ліонель звернувся до свого товариша:

— Вікторе, кажи! Він, чи не він?

— Він, — відповів коротко свідок і хитнув головою.

Я розсміявся.

— Ви помиляєтесь, мій пане, пригляньтеся до мене краще. Цілком певно помиляєтесь! З якої речі я мав би зневажати незнаму мені людину?

— У цьому й заковика... — кинув Ліонель.

Я почав їх переконувати:

— Отямтеся, пане, Аджеж не можете ставити проти мене голосовних закидів.

— Ні трохи не голосовних — відповів Ліонель голосом, що дратував своїм спокоєм. Свідок бачив. Нічого на це не відієте. Вчора ви зне-

важили мене чинно на Королівському майдані і кінець. За це мусите заплатити 50 марок на місцеву бідноту, як це написано в листі.

— Можу доказати мою непричетність до цієї справи.

— Можливо, але цей доказ буде фальшивий. Ліонель ніяк не можна вести з рівноваги.

Я мало не скаженів.

— Ви нахабні! — вигукнув я врешті.

— А ви генстер! — відповів звичайним голосом.

— Ви звичайні шантажисти, мій пане!

— А ви звичайний боягуз, що хоче викрутитися з афери.

— Що ви сказали?! — обурився я, наближаючись до Ліонеля.

— Я сказав: боягуз.

— Відкличте це слово!

— Мені ані не сниться.

— Зараз відкличте це слово! — кричав я, доведений до крайності.

Бо...

— Бо що?...

Глянув на мене визива-

ючи, а я дав йому ляща в щок.

Ліонель не рушився з місця й ще спокійніше, ніж досі, сказав:

— Тепер хіба не заперечите, що ви мене зневажили...

— Ні, на цей раз ні.

— І очевидно воліте скласти на мої руки 50 марок, аніж тягатися по судах...

Я радо дав би йому ще кілька лящів, але на це не дозволяла мені моя каса. Отже я дав йому 50 марок і показав йому двері.

На прощання він низько поклонився й сказав:

— Дуже дякую, мій пане, я не чую вже до вас жалю... Це теж професія, як багато інших... І хіба мусите признати, — професія ні трохи не легка...
Пер. К.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЬО ЙОРК, Н. Я. Місячні збори Тов. „Зоря“, від. 68, відбулися в суботу, 12. серпня, в години 6. вечір, під ч. 3322 LAWRENCE ST. в Карпаті Гали. 217-19 1st 6. зуп. в Нью Йорку. Присутні всі члени прибули на збори. — Михайло Ликтей, секр.

ПОВІДОМЛЕННЯ. — ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Місячні збори Бр. св. Василя, від. 339, відбулися в суботу, 12. серпня, в години 6. вечір, під ч. 3322 LAWRENCE ST.

На цих зборах буде праяний гол. предс. У. Н. Союзу М. Мурашко. Отже просимо всіх членів і членів прийти на означений час, бо маємо багато важних справ до подогодження. Члени, що не прийдуть на ці збори, заплатять кару 50 ц., а урядник \$1.00.

Також просимо довгуючих членів вирівняти на цих зборах свої залежності, бо в противний разі будуть суспендовані. Кличемо ще раз до членів нашого відділу: вписуйте свої діти в члени У. Н. Союзу!

У Р Я Д:
Ів. Сорока син Макс.; предс.; Ів. Бішка, кас.; Ів. Сорока син Мих., секр.

УВАГА! ПРИ СПІВЧАСТИ ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ПАРОХІЙ В СТЕЙТІ КОНН. УВАГА!

В НЕДІЛЮ, 13. СЕРПНЯ (AUGUST 13, 1939) В НЬО ГЕЙВЕН, КОНН.

ВЕЛИКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ

У ПАРКУ МЕННЕР КОР ФЕРАЙН, 412 ОРАНДЖ ЕВЕНЮ, ВЕСТ ГЕЙВЕН. Комітет, зложений з Впрп. о. декана Ротка, пароху Ансоні; Всеч. оо. Волінця, пароху Нью Гейвен; і Баландона, пароху Гартфорду; дає, щоб УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ відбувся якнайкраще.

Рано в год. 10:30 заучені хори Ансоні, Гартфорду, Нью Гейвен і Стемфорду співатимуть на Архирейській Службі Божій, а відтак відслідують яззак народних пісень. Шлях ряд несподіванок чекає на любих гостей. Прийдіть! Прийдіть! Просимо всіх! Комітет.

УВАГА! ШЕНАНДОА, ПА., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

БР. СВ. ВОЛОДИМИРА, ВІД. 98. У. Н. СОЮЗУ ВЛАТОВУЄ У BRANDVILLE PARK

У НЕДІЛЮ, 13. СЕРПНЯ (AUGUST 13, 1939)

ПІК-НІК

Початок у 12. год. вполудне.

Маємо честь запросити всю околицю Шенандоа, Братства, Сестрицтва, прибути на Пікнік! Додік призначений на Стемфордський Каледж. Комітет рунить за доброю забавою.

Микола Максимчук, Іван Чорний.

СУПЕРЕЧКА ЗА НАЗВУ.

Федеральна торговельна комісія назвала це морське створіння раком („крейфіш“), а не гомаром („лобстер“), як цього домагаються рибакі. 10-літнього Денія Дейвіса, що піймав собі такий „обід“, не дуже журить ця суперечка за назву.

Ганс Бетге.

ЗАЙДИГОЛОВА

Він знав, що все стоїть на одній карті: не вдасться діло — то може і доведеться вмерти. Так і було. Якщо в нього є ще те щастя, то ще раз засяє сонце його слави. Він ще раз покаже зуби долі і ще раз спробує кинути всю злякану Європу під ноги. Він вірив у свою зорю не порушно і мовив до неї.

Задуманий глянув до-вкола себе.

При березі хиталася на водах бригантина, що при перших досвітках-принесла його з Ельби. А там угорі лежали в сяйві над синім морем Канни. Там мабуть ніхто й не догадувався, що цісар так близько. ... Понад бригантиною кружляли мейи й голосно кричали. Вони дерлися пронизливо, начеб вишували нещастя.

Наполеон переглядав свою мужву. Це була горстка найвірніших, але гірко було йому глядіти. Та нежеж він гадає з цим лихом узброєним гуртом, що нічого не мав, крім любови до свого цісара — нежеж гадає він відвоювати престіл? ... Він мусів усміхнутись. Нуджені гороскопи! ... Він тріпнув пальцями і порушився першою. Та ні — подумав — хочби і без них. ... мусить вдатися! Він сам і його світла, шаслива зоря, та, що десь там за хмарами. ...

Якийсь старшина прийшов до нього і сказав, що кольона вже готова до маршу. Цісар кинувся на свою сиву клячу і оком перейшов по гурті своїх найвірніших.

— Позір! ... Настала хвилина тиші. — Вояки! Перші кроки на нашій дорозі ми зробили щасливо. Землю нашої солодкої Франції маємо вже під нашими ногами. А тепер: марш на Париж! Нам мусить пошастити, нам певно вдасться все, а я вас нагороджу по цісарськи!

— Вперед!

— Хай живе імператор!

І загорілись очі в людей і відділ цих дивних людей пішов упоред.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

Цісар прямував до Гренобля. Вибрав альпійську дорогу, щоб виминути ширші околиці та не звернути на себе загальної уваги. В перших селах, куди проходив, люди стовпились з дива. Стискалися кулаки в кишенях.

НАЙДОСКОНАЛІШЕ ТІЛО?

Американський Союз Хіропакторів проголосив на своїй конвенції в Лос Анджелесі, що Силвія Герсайнд має найдосконаліші виміри тіла.

— Та нежеж це бич Європи, що сюди перейшов?

Нежеж заблагосило йому знову втопити континент у крові й вогні? ...

Жінки гляділи кудись крізь вікна тай кляли.

Але ті, що цьому цісареві колись служили, летіли задихані до нього тай питалися, чи позволив би їти з ним далі. І він їх забирав у кольонну. Хто не мав рушниць, брав грілі, вили або ції. Чота ставала щораз більш сороката і все більш зайдиголовська.

Мов іскра з вітром, летіла вістка про військо, що вже йде, машире по битій дорозі. Із сімських хат вибігали люди до воріт і кричали: Хий живе цісар! І ставали в ряди.

— Добре! — подумав цісар — ще є люди, що вірять у мене. Любоб зле, якби так не було.

Але коли дивився на відділ, йому робилося не добре. «Цісар волокитів» — думав він. І що він мав робити з тією ордою? Але думка летіла далі — до Гренобля. Там стояли три цілі полки. Там мусіло все вирішитися.

Чотири дні тривав похід, відділ став багатший на кількості голов. Співали, пили вино і безглуздо бівакували. Пятого дня показався на обрії Гренобль.

Командантові міста зголосили, що наближається відділ цих зайдиголов

він дав приказ п'ятому лінійному полкові вирушити і схопити цісара. З брязкотом зброї двигнувся полк та помаширував корсиканцями назустріч. Наполеон побачив, як полк посувався проти нього. Він зрозумів, що це одна з вирішних хвилин у його житті. Так він знав це добре. Чи заблисне промінистими вогнями його зоря ще раз — чи погасне? ...

Ще мабуть ніколи не виступали проти себе такі два неоднакові відділи, як того непевного ранку перед містом Гренобль.

Наполеон дав своїм людям наказ стати. Він самий вийшов наперед до полку — поволі, в сірій шинелі з трирізною шапкою на голові. Був дуже блідий на лиці, білки в його очах прижовкли. Всі вояки його пізнали.

Командант полку здержав військо. Він вийшов коротким рішучим кроком поза чоло.

— До стрілу кріс! — закомандував безглуздо.

Кріси піднялись. Тільки бракувало наказу: «Стріль!» Але, Наполеон до цього не допустив.

— Камрати зпід Маренго, Ени та Асперн! — залунав його дзвінкий голос, — чи пізнаєте мене?

— Так, ваша цісарська милосте! — крикнула мужва.

— Між вами знайшовся один такий, що хоче на

мене стріляти — хай жеж стріляє!

І він розірвав шинелю і випняв груди. Та всі мовчали.

— Ніхто не зважився? — спитався цісар.

— Я знав, що це ви, мої славні вояки, і я вас люблю. І я знову тепер вас попроважу. Товарищи зброї — хай живе Франція!

— Хай живе цісар! — залунав крик захоплення, полетіли вгору шайки і загорілись очі.

Наполеон приказав полкові зараз промаширувати в парадному поході перед собою з недбалого усмішкою, начеб тут нічого не сталося. Полковник стояв з боку і йому було преговано на душі. Наполеон прикликав його до себе.

— Хто вас зробив старшиною?

— Ви, ваше світлосте.

— Хто вам надав ступінь сотника?

— Ви, ваша світлосте.

— А хто командант курія?

— Ви, ваша світлосте.

— Добре. Але мені здається, що я міг би жадати бодай деякої вдяки — та ні, я знаю, що її світ не знає. Скиньте свої відзнаки і передайте їх найстаршому сотникові полку!

Старшина послушав.

— Шкода! — сказав цісар задумано — перше діло, яке я мусів зробити, була деградація.

Потім приказав полкові стати на чолі кольони вперед.

Гра пішла блискуче. З бравурою при звуках музики він увійшов до Гренобля. Тисячі витали його білими хусточками з

вікон. А далі пішов шляхом на Париж, назустріч своїй долі.

Назустріч острові св. Олени.

— Від Каннів до Гренобля — казав звичайно Наполеон — я був нічим більше, як тільки вуличним зайдиголовою. Аж у Гренобль я став знову цісарем Франції.

Переклад М.М.М.

БЕЛІМОР, МІС. Місячні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 292, відбулися в суботу, 12 серпня, в годині 6:30 вечором, в галі У. Н. Дому при Мартіні. Тов. що мають важні справи до пологодження, привітність кожного члена колекції. Говоріть, ради Бога, Ви кожний хочете мати спокійний час; отож і я хотів би, а не годин кожного місяця багатом з Вас все пригладувати, щоб Ви платили, а ще до того я радий по'ятах, щоб зборити, щоб було що вислати до Союзу за Вас. Ми хочемо, щоб кожний стояв в організації і був забезпечений на випадок, бо як каже пословиця, да не спить, але часом як забачається собі маломовність, щоб кожен не пожаждала чия родина. Отож старайтесь хоч частинно платити, але всі і то кожного місяця. Рівнож не забувайте на клещ: Влучайте сім! Вписуйте дітей до Союзу. Всі ми то знаємо, що нема родили, котра не любила би своїх дітей і не бажала їм прижити, неба, а скільки ще є таких родин, що їх діти не стоять в Союзі? Родичі, щобице їм велику кривду, бо може колись, як Вас не стане, вони самі не знайдуть до Союзу і будуть на Вас жалуватися! Отже до діла, поки ще час! — І. Філіпс, предс.; І. Андрусьвич, кас.; П. Кісел, секр.

БЕЛІМОР, МІС. Місячні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 292, відбулися в суботу, 12 серпня, в годині 6:30 вечором, в галі У. Н. Дому при Мартіні. Тов. що мають важні справи до пологодження, привітність кожного члена колекції. Говоріть, ради Бога, Ви кожний хочете мати спокійний час; отож і я хотів би, а не годин кожного місяця багатом з Вас все пригладувати, щоб Ви платили, а ще до того я радий по'ятах, щоб зборити, щоб було що вислати до Союзу за Вас. Ми хочемо, щоб кожний стояв в організації і був забезпечений на випадок, бо як каже пословиця, да не спить, але часом як забачається собі маломовність, щоб кожен не пожаждала чия родина. Отож старайтесь хоч частинно платити, але всі і то кожного місяця. Рівнож не забувайте на клещ: Влучайте сім! Вписуйте дітей до Союзу. Всі ми то знаємо, що нема родили, котра не любила би своїх дітей і не бажала їм прижити, неба, а скільки ще є таких родин, що їх діти не стоять в Союзі? Родичі, щобице їм велику кривду, бо може колись, як Вас не стане, вони самі не знайдуть до Союзу і будуть на Вас жалуватися! Отже до діла, поки ще час! — І. Філіпс, предс.; І. Андрусьвич, кас.; П. Кісел, секр.

БЕЛІМОР, МІС. Місячні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 292, відбулися в суботу, 12 серпня, в годині 6:30 вечором, в галі У. Н. Дому при Мартіні. Тов. що мають важні справи до пологодження, привітність кожного члена колекції. Говоріть, ради Бога, Ви кожний хочете мати спокійний час; отож і я хотів би, а не годин кожного місяця багатом з Вас все пригладувати, щоб Ви платили, а ще до того я радий по'ятах, щоб зборити, щоб було що вислати до Союзу за Вас. Ми хочемо, щоб кожний стояв в організації і був забезпечений на випадок, бо як каже пословиця, да не спить, але часом як забачається собі маломовність, щоб кожен не пожаждала чия родина. Отож старайтесь хоч частинно платити, але всі і то кожного місяця. Рівнож не забувайте на клещ: Влучайте сім! Вписуйте дітей до Союзу. Всі ми то знаємо, що нема родили, котра не любила би своїх дітей і не бажала їм прижити, неба, а скільки ще є таких родин, що їх діти не стоять в Союзі? Родичі, щобице їм велику кривду, бо може колись, як Вас не стане, вони самі не знайдуть до Союзу і будуть на Вас жалуватися! Отже до діла, поки ще час! — І. Філіпс, предс.; І. Андрусьвич, кас.; П. Кісел, секр.

БЕЛІМОР, МІС. Місячні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 292, відбулися в суботу, 12 серпня, в годині 6:30 вечором, в галі У. Н. Дому при Мартіні. Тов. що мають важні справи до пологодження, привітність кожного члена колекції. Говоріть, ради Бога, Ви кожний хочете мати спокійний час; отож і я хотів би, а не годин кожного місяця багатом з Вас все пригладувати, щоб Ви платили, а ще до того я радий по'ятах, щоб зборити, щоб було що вислати до Союзу за Вас. Ми хочемо, щоб кожний стояв в організації і був забезпечений на випадок, бо як каже пословиця, да не спить, але часом як забачається собі маломовність, щоб кожен не пожаждала чия родина. Отож старайтесь хоч частинно платити, але всі і то кожного місяця. Рівнож не забувайте на клещ: Влучайте сім! Вписуйте дітей до Союзу. Всі ми то знаємо, що нема родили, котра не любила би своїх дітей і не бажала їм прижити, неба, а скільки ще є таких родин, що їх діти не стоять в Союзі? Родичі, щобице їм велику кривду, бо може колись, як Вас не стане, вони самі не знайдуть до Союзу і будуть на Вас жалуватися! Отже до діла, поки ще час! — І. Філіпс, предс.; І. Андрусьвич, кас.; П. Кісел, секр.

БЕЛІМОР, МІС. Місячні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 292, відбулися в суботу, 12 серп